

ਭੰਡਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਦਮਚੰਦ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਛਪਿਆ ਹੈ।

ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ 11 ਜਨਵਰੀ 1983 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ।

ਸ਼ਾਂਤ ਮੂਰਤੀ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਵਰੂਪ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਉਪਾਧਿਆਇ ਸ਼੍ਰੀ ਫੂਲਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਸਥਾਨਕਵਾਸੀ ਸ਼੍ਰਮਣ ਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਅਮੀ ਨਗਰ ਸਰਾਏ (ਯੁਖੀ) ਜ਼ਿਲਾ ਮੇਰਠ ਵਿਖੇ ਸੰ: 1972 ਵੈਸਾਖ ਸੁਕਲਾ 13 ਨੂੰ ਯਾਦਵ ਕੁਲ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਖੂਬ ਸਿੰਘ ਜਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਚਨੀ ਦੇਵੀ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਨ ਦੇ ਚੇਲੇ ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਪਚੰਦ ਕੋਲ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਏ। ਫੂਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਵਰੂਪ ਜੋ ਸੰਸਾਰਿਕ ਪੱਖੋਂ ਆਪ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਫੂਲਚੰਦ ਨੇ ਸੰ: 1984 ਨੂੰ ਪੱਟੀ ਵਿਖੇ ਤਪੱਸਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਂਡੇ ਰਾਏ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਮੁਨੀ ਦੀਪ ਚੰਦ ਤੋਂ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਵਰੂਪ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਗੁਰੂ ਤਪੱਸਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਹਾਲ ਚੰਦ ਜੀ ਸਨ। ਸਾਧੂ ਬਣਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਨੇ 9 ਸਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਵੀਰ ਜੈਨ ਮਹਾਵਿਦਿਆਲਿਆ ਵਿਚ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਪੰਜਾਬ ਮਹਾ ਸਭਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਅਜਮੇਰ ਸਾਧੂ ਸਮੇਲਣ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਇਤਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਸੰ: 1992 ਮੱਘਰ ਸੁਕਲਾ 11 ਨੂੰ ਆਪ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਏ।

ਆਪ ਮਹਾਨ ਸਾਮਰਾਜਰਥੀ ਹਨ। ਪਰ ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਲਈ ਆਪ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਜੋ ਤੜਪ ਸੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਯੋਗੀ ਸਨ।

1947 ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਖੇ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਘਬਰਾਏ ਹੋਏ ਜੈਨਾਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦੇ ਨਵਾਬ ਆਪ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਨ।

1948 ਵਿਚ ਆਪ ਮੇਰਠ ਪਧਾਰੇ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜੈਨ ਨਰਨਾਰਥੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਰੁਲ ਚਰੇ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਡੂੰਘੀ ਚੋਟ ਪੁੱਜੀ। ਆਪ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਕੇ

ਮੇਰਠ ਵਿਚ ਜੈਨ ਨਗਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਅੱਜ ਇਸ ਨਗਰ ਵਿਚ ਦੋ ਜੈਨ ਸਥਾਨਕ, ਦੋ ਹਸਪਤਾਲ, ਲਾਇਬਰੇਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਵੀਰ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਸਦਨ, ਇੰਟਰ ਕਾਲੇਜ, ਜੈਨ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਤੱਪਸਵੀ ਨਿਹਾਲ ਚੰਦ ਪਾਰਕ ਆਦਿ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰਠ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜੈਨ ਨਗਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੋਂ ਆਏ ਪੰਜਾਬੀ ਜੈਨ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਖਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੇਲੇ ਹਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਮਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ 19 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਧੂ ਦੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਚੇਲੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਹਿੰਦੀ, ਅਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਨੇਪਾਲੀ ਦਾ ਚੰਗਾ ਗਿਆਨ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਮਨੋਸਾਧਕ ਅਤੇ ਘੋਰ ਤਪਸਵੀ ਸਨ। ਸਵੇਰੇ 3 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 9.30 ਵਜੇ ਤਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਧਿਆਨ ਸਮਾਧੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। 10 ਤੋਂ 11.30 ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧਰਮ-ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। 11.30 ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਤਕ ਮਨੋ ਵਰਤ ਚਲਦਾ ਸੀ। 3 ਤੋਂ 4 ਵਜੇ ਤਕ ਫੇਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗ੍ਰਾਮ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ 9-10 ਤਕ ਫੇਰ ਧਿਆਨ ਚਲਦਾ ਸੀ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਆਪ ਨੂੰ ਅਚਾਰੀਆ ਆਨੰਦ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ ਨੇ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਫੂਲ ਚੰਦ (ਕਰਾਚੀ ਵਾਲੇ)

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਵਿਕਰਮ ਸੰ: 1952 ਚੇਤ ਸੁਦੀ 10 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਭਾਡਲਾ ਸੋਭਾਨਾ (ਬੀਕਾਨੇਰ—ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵਿਖੇ ਠਾਕੁਰ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੁਲਾਸ ਕੁੰਵਰ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਤਪਸਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਫਕੀਰ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਪੂਜ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਥੂ ਰਾਮ ਜੀ ਕੋਲ ਕੀਤਾ। 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਪੌਰ ਵਦੀ 11 ਸੰ: 1968 ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਖਾਨਪੁਰ ਕਲਾਂ (ਹਰਿਆਣਾ) ਵਿਖੇ ਜੈਨ ਮੁਨੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਸਾਧੂ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਨੇ ਉਰਦੂ, ਅਰਬੀ, ਫਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸਮੇਂ ਫੈਲੀ ਬਾਲ ਵਿਵਾਹ, ਫੁਆ ਫੂਤ, ਮਾਸਾਹਾਰ, ਬਲੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। ਪੂਜ ਫੂਲਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਉਤਰ ਪੂਰਬ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕਰਾਚੀ

ਤਕ ਲੰਬਾ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਪਸੂ ਬਲੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਝਰੀਆ (ਬਿਹਾਰ) ਪੁੱਜੇ। ਸੰ: 1992 ਵਿਚ ਜਗਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੂਲ ਤਕ 500 ਮੀਲ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿਤੀ। ਸੰ: 2000 ਵਿਚ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਅਕਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਕਾਫੀ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ਭਗਤ, ਲੇਖਕ, ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਕਵੀ ਸਨ। ਆਪ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿਤ ਘੁੰਮੇ।

ਆਪ ਨੇ ਸਾਧਤੀ ਅਤੇ ਭੀਨਾਸਰ ਦੇ ਸਮੇਲਨ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲਿਆ। ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਆਪ ਗੁੜਗਾਂਵ ਰਹੇ।

ਗੁੜਗਾਂਵ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਸੂਤਰ ਆਗਮ ਸਮਿਤੀ ਬਨਾਈ। ਆਪ ਨੇ ਸੁਤਾਆਗਮੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਸ੍ਰੀ ਸਵੇਤਾਂਬਰ ਸਥਾਨਕ ਵਾਸੀ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ 32 ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਨ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਸੰਪਾਦਨ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਾ ਦਿਤਾ। ਫੇਰ ਆਪ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ “ਅੱਖਾਗਮੇ” ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਛਪਵਾਇਆ। ਜਿਸ ਵਿਚ 11 ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 13 ਜਿਲਦਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕਰਾਚੀ ਤਕ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਰਨਣ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਿਸ਼ ਸੁਮਿਤ ਭਿੱਖੂ ਨੇ ਲਿਖੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਗ੍ਰੰਥ ਆਪ ਲਿਖੇ। 25 ਜਨਵਰੀ 1974 ਨੂੰ ਆਪ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਯੋਗ ਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਗ਼ਮ ਮਹਾਰਾਜ ਸਹਾਰ ਨਾ ਸਕੇ। 29 ਜਨਵਰੀ 1975 ਨੂੰ ਦਿਲੀ ਵਿਖੇ ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਸਮਾਧੀ ਮਰਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗ੍ਰੰਥ ਹਨ ਵੀਰ ਸਤੁਤੀ, ਗਲਪਕ੍ਰਮਕੋਰਨ, ਨਵ ਪਦਾਰਥ, ਗਿਆਨ ਸਾਰ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਿਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮਸੁਖ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਬਣ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਅਣਛਪਿਆ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਗੁੜਗਾਂਵ ਵਿਖੇ ਛਪ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ। ਆਪ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਸ਼ਿਸ਼ ਆਖਦੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਸ੍ਰੀ ਪਿਰਥੀ ਚੰਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

(ਮਨੋਹਰ ਫ਼ਿਰਕਾ)

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1940 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖ ਰਾਮ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਿਣਗਾਰੀ ਦੇ ਘਰ ਨਾਰਨੌਲ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਜਾਤ ਤੋਂ ਜਾਟ ਸਨ। ਖੇਤੀ ਆਪ ਦਾ ਘਰੇਲੂ ਧੰਦਾ ਸੀ। ਨਾਰਨੌਲ ਦੇ ਇਕ ਜੈਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਚੰਗੇ

ਸੰਬੰਧ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਰਾਮ ਜੀ ਜੈਨ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨੋਹਰ ਸਥਾਨਕ ਵਾਸੀ ਜੈਨ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਸਾਧੂ ਸ੍ਰੀ ਮੱਤੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖ ਆਰਾਮ ਬੇਕਾਰ ਜਾਪਣ ਲਗ ਪਏ। ਮਨ ਵਿਚ ਵੈਰਾਗ ਜਾਗ ਪਿਆ। ਸੰ: 1957 ਫਗੁਣ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਨੂੰ ਮਹਿੰਦਰ ਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਆਪ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲ ਸੈਨ ਤੋਂ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਪਿਰਥੀ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਿਰਥੀ ਚੰਦਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਸਾਧੂ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਅਤੇ ਅਜੈਨ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਵਿਆਕਰਨ, ਕੋਸ਼, ਨਿਆਏ, ਕਾਵਯ ਆਦਿ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਆਪ ਮਹਾਨ ਪੰਡਿਤ ਬਣ ਗਏ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਤੋਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ ਪੜ੍ਹੇ।

ਆਪ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਰਲ ਆਤਮਾ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਬੜੀ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਸਤਰਆਰਥ ਕਰਕੇ ਅਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿਤਾ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਸਨ।

ਸੰ: 1992 ਵਿਚ ਆਪ ਅਪਣੇ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਅਚਾਰੀਆ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਪਰ ਆਪ ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਸੰ: 1990 ਦੇ ਸਾਧੂ ਸੰਮੇਲਣ ਅਜਮੇਰ ਵਿਖੇ ਆਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਰਖੇ। ਸੰ: 2009 ਨੂੰ ਸਾਦੜੀ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਸੰਮੇਲਣ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਚਾਰੀਆ ਪਦਵੀ ਤਿਆਗ ਦਿਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਅਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਅਚਾਰੀਆ ਹੋਣ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਅਚਾਰੀਆ ਸਨ ਰਾਹੋਂ ਨਿਵਾਸੀ ਅਚਾਰੀਆ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ। ਪਰ ਆਪ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਾਦੜੀ ਸੰਮੇਲਣ ਵਿਖੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਪਦ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੇ ਅੰਤਮ ਸਮੇਂ ਤਕ ਨਿਭਾਇਆ।

ਆਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਹਿਮਾਚਲ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਂ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁਖ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਉਪਾਧਿਆਇ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਮੁਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, (ਆਪ ਬਾਰੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਆਪ ਨੇ ਜੀਵਨ ਦੇ 27 ਸਾਲ ਆਗਰੇ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ।

92 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ 22 ਜਨਵਰੀ 1976 ਨੂੰ ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਆਗਰਾ ਵਿਖੇ ਹੋ ਗਿਆ।

ਤਖੱਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਜੀ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਬੜੌਦਾ (ਹਰਿਆਣਾ) ਦੇ ਨੰਬਰਦਾਰ ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸੋਭਾ ਵਤੀ ਦੇ ਘਰ ਸੰ; 1911 ਸੋਮਵਾਰ ਹਾੜ ਵਦਿ 2 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਜੱਟ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਅਤੇ ਸਾਧਵੀਆਂ ਦਾ ਪਧਾਰਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਮੁਨੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਅਖਰੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੈਨ ਤਤਵ ਗਿਆਨ ਸਿਖਿਆ ਸਿਖ ਲਈ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪ ਨੂੰ ਵੈਰਾਗ ਜਾਗ ਪਿਆ। ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਅਸਾਰ ਲੱਗੇ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪ ਦਾ ਬੜਾ ਭਰਾ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਰੰਗ ਹੋਰ ਗੂਹੜਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸੰ: 1934 ਮਾਘ ਸੁਕਲਾ 6 ਨੂੰ ਪੂਜ ਹਰਨਾਮ ਦਾਸ ਕੋਲ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਖੇ ਸਾਧੂ ਬਣੇ। ਆਪ ਨੇ ਸਾਧੂ ਬਨਣ ਤੋਂ 12 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

ਸਾਧੂ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਦਿੱਲੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤਕ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ।

ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੇ ਸਮੇਂ ਫੈਲੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਆਪ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚੋਂ ਮਹਾਨ ਆਤਮਾ ਪੰਜਾਬ ਕੇਸਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਮਨੀ ਜੀ ਹਨ।

ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਸੰ: 1968 ਵਿਚ ਭਿਵਾਨੀ (ਹਰਿਆਣੇ) ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਨੇਕਾਂ ਚਮਤਕਾਰੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆਨ ਵਾਚਸਪਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਲਾਲ ਜੀ

ਆਪ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਪੁੱਤ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਆਖਿਆਨ ਵਾਚਸਪਤਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਰਾਜਪੁਰ (ਰੋਹਤਕ) ਦੇ ਲਾਲਾ ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੈਂਦਾ ਬਾਈ ਦੇ ਘਰ ਸੰ: 1952 ਫਗੁਣ ਸੁਕਲਾ 9 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। 7 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸਵਰਗ ਸਿਧਾਰ ਗਏ। ਆਪ ਦੇ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਂ ਮੌਜੀ ਰਾਮ ਸੀ।

ਸੰ: 1977 ਭਾਦੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ 10 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਮਨੋਲੀ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਥੂ ਰਾਮ ਜੀ ਤੋਂ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਦੀਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਵਰਗਵਾਸ ਤਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

27-6-63 ਨੂੰ ਜੰਡਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਲੰਬੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਮੁਨੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦੀ ਇਸ ਪਰੰਪਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ 4 ਅਪਰੈਲ 1923 ਨੂੰ ਰੋਹਤਕ ਵਿਖੇ ਲਾਲਾ ਚੰਦਗੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। 18 ਜਨਵਰੀ 1942 ਨੂੰ ਆਪ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਬਣੇ। ਆਪ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਾਨਕਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹਨ। ਆਪ ਦੀ ਸਾਧੂ ਪਰੰਪਰਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਕੇਸਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਸ਼ਵੇਤਾਂਬਰ ਜੈਨ ਸਥਾਨਕਵਾਸੀ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਾਨਵਤਾ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸਨ।

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੈਣੀ ਜੱਟ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਸੰ: 1957 ਸਾਵਨ ਸ਼ੁਕਲਾ ਪੂਰਨ-ਮਾਸੀ ਨੂੰ ਰਿਆਸਤ ਨਾਹਨ (ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਿੰਡ ਤਾਰੂਵਾਲ ਵਿਖੇ ਚੌਧਰੀ ਗੋਂਦਾ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨਾਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲਾਰਝੁ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਤਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਸੇ ਰੋਪੜ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਜੈਨ ਉਪਾਸ਼ਕ ਲਾਲਾ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਥੇ ਬਾਲ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਰਧੀਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੰਵਰ ਸੈਨ ਜੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਮ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਚੌਮਾਸਾ ਲਈ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਹਾਨ ਤਪਸਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਰਾਮ ਜੀ ਬੁਢਾਪੇ ਕਾਰਨ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮਹਾਤਮਾਵਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੈਨ ਸੰਤ ਦੇ ਤਪ ਤਿਆਗ ਦੀ ਛਾਪ ਲਗ ਗਈ। ਆਪ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੈਰਾਗ ਦੀ ਜੋਤ ਜਗ ਪਈ।

ਸਿਰਫ 14½ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਤਪਸਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਇਆ ਰਾਮ ਜੀ ਦੀ

ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਾਧੂ ਵਿਰਧੀ ਚੰਦ ਜੀ ਦੇ ਚੇਲੇ ਬਣ ਗਏ। ਆਪ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਮੁਨੀ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਆਪ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਬਾਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ, ਅਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ, ਨਿਆਏ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਆਕਰਣ ਆਦਿ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਅਨੇਕਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਨਕਾਰ ਮਹਾਨ ਤਪਸਵੀ ਸਨ।

ਆਪ ਪਹਿਲੇ ਜੈਨ ਸੰਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੈਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਜੈਨ ਸਥਾਨਕ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਜਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ। ਆਪ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹਰ ਜਾਤਿ, ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਦੇ ਅਤੇ ਧਰਮ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧੁੱਮ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਈ। ਧਾਰਮਿਕ ਮੱਠ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਘਟ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੰ: 1991 ਵਿਚ ਆਪ ਅਜਮੇਰ ਸਾਧੂ ਸਮੇਲਨ ਵਿਚ ਵੀ ਪਧਾਰੇ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 32 ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮੋਲਕ ਰਿਸ਼ੀ ਸ਼ਤਾਵਧਾਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਤਨ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਪੂਜ ਕ ਸੀ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਧ ਖਾਨ ਪਾਨ ਤੇ ਅਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ। ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰੇਮ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ, ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾ ਫਲ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜੀਆਂ, ਸਨਾਤਨ ਧਰਮੀਆਂ, ਈਸਾਈਆਂ ਪਾਰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਧਰਮ ਚਰਚਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਆਪ ਨੂੰ ਅਚਾਰੀਆ ਕਾਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਸੰ: 1997 ਨੂੰ ਜੈਨ ਵਿਭੂਸ਼ਨ ਦੀ ਪਦਵੀ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਸਨ। ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵਿਹਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪ ਲਾਹੌਰ ਪਧਾਰੇ। ਇਥੇ ਮਹਾਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਚੰਦ ਜੀ (ਸ਼੍ਰੀ ਯਸ਼ ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਾਲੰਧਰ) ਆਪਨੂੰ ਮਿਲਨ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਆਪ ਜ਼ਰੂਰ ਪਧਾਰੋ। ਮਹਾਸ਼ਾ ਜੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਗੁਰੂਦਤ ਭਵਨ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਦੇਖ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਫੇਰ ਆਪ ਨੇ ਸਿਆਲਕੋਟ ਵਿਖੇ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਸਮਾਜ ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਪ੍ਰੇਮ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਹਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਇਕੱਠ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਲਾਲਾ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ। ਬੰਗਾਲ ਅਕਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਕਾਫੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲੇ ਵਿਖੇ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਲਗਵਾ ਰਹੀ ਹੈ। 1947 ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ

ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੰ: 2002 ਨੂੰ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਾਧਿਆਇ ਪਦਵੀ ਨਾਲ ਸੰਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਪਰਵਰਤਕ ਵੀ ਰਹੇ। ਸੰ: 2009 ਦਾ ਚੌਮਾਸਾ ਰਤਲਾਮ, 2010 ਦਾ ਬੰਬਈ, 2011 ਦਾ ਰਾਜ-ਕੋਟ, 2012 ਦਾ ਜੋਧਪੁਰ, 2013 ਦਾ ਵਿਆਵਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਰਾਹੀਂ 2015 ਨੂੰ ਜਾਲੰਧਰ ਪੁੱਜੇ।

ਆਪ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਮਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰ ਜਾਲੰਧਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਬੀਤਿਆ। ਆਖਰ 8 ਜਨਵਰੀ 1974 ਨੂੰ ਜੈਨ ਜਗਤ ਦਾ ਇਹ ਮਹਾਨ ਸਿਤਾਰਾ ਦੇਵਲੋਕ ਪਧਾਰ ਗਿਆ। ਆਪ ਦੇ ਸੱਕੇ ਭਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਲਸੀ ਰਾਮ ਜੀ ਆਪ ਨਾਲ ਸਾਧੂ ਬਣੇ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਵਰੂਪ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਚੇਤ ਸੂਦੀ 2 ਸੰ: 1942 ਨੂੰ ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ (ਮੋਰਠ) ਦੇ ਕਰੀਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਕੀ ਛਜਾਰਸੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਗੌੜ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਨ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਸਹਾਏ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਪੋ ਦੇਵੀ ਸੀ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਪ ਦਾ ਪਾਲਨ ਪੌਸ਼ਨ ਸ਼ਾਹਦਰਾ (ਦਿੱਲੀ) ਵਿਖੇ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ 600 ਬਿਘੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਪਰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਮਾਂ ਪਿਉ ਦੇ ਵਿਯੋਗ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੁਨੀ ਦੀਖਿਆ ਵਲ ਲੈ ਆਉਂਦਾ।

ਆਪ ਦੀ ਜੈਨ ਮੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਆਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸਨ। ਸੰ: 1954 ਪੌਰ ਵਦੀ 10 ਨੂੰ ਆਪ ਗਣਾਵਛੇਦਕ ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਮੁਨੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਆਪ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਲਛਮੀ ਚੰਦ ਜੀ ਸਨ ਜੋ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨਕਵਾਸੀ ਸਾਧੂ ਭੋਸ ਤਿਆਗ ਕੇ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਕ ਜੈਨ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਏ। ਆਪ ਦੇ ਚਾਚਾ ਆਪ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਸਾਧੂਪੁਣਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਆਏ ਤਾਂ ਆਪ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਆਪ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ, ਸਾਹੂਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਾਨਕਾਰ, ਚਮਤਕਾਰੀ, ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਸੰਤ ਬਣ ਗਏ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਾਭਾ ਵੀ ਆਪ ਦੀ ਬੁਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ਆਪ ਨੇ ਜਾਤਪਾਤ, ਛੂਆਛੂਤ ਵਿਰੁਧ ਸਖਤ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ। ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਾਸ, ਸ਼ਰਾਬ ਆਦਿ ਬੁਰਾਈਆਂ

ਨੂੰ ਛਡਿਆ। ਆਪ ਨੇ ਕਈ ਜੈਨ ਵਿਦਿਆ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ। ਆਪ ਨੇ ਮਾਲੇਰ-ਕੋਟਲੇ ਵਿਖੇ ਇਕ ਯਤੀਮ ਖਾਨਾ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਣ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਾ ਚਲ ਸਕਿਆ। ਆਪ ਨੇ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਪੰਜਾਬ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਯੂ.ਪੀ., ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਦਿਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ।

ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਨਾਭਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਵਰੂਪ ਜੈਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਹੈ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਸਤਰਆਰਥੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ।

ਨ

ਪਨਿਆਸ ਸ੍ਰੀ ਜੈ ਵਿਜੈ ਜੀ ਗਣੀ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1971 ਨੂੰ ਸਿਆਨੀ ਜ਼ਿਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਕ ਸਵੇਤਾਂਬਰ ਜੈਨ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਲਾਲਾ ਰਾਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਦਰੋਪਤੀ ਦੇਵੀ ਸੀ। ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਤੀਰਥਰਾਮ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਆਪ ਤਿੰਨ ਭਰਾ ਸਨ। ਆਪ ਕਪੜੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਇਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਪ੍ਰਵਾਰ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਆਪ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਆਪ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇਕ ਲੜਕੀ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਜਨਮ ਦੇ ਪੁੰਨ ਕਾਰਨ ਆਪ ਨੇ ਸਵੇਤਾਂਬਰ ਜੈਨ ਤਪਾਗੱਛ ਅਦਾਜੀਆ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਵੱਲਭ ਤੋਂ ਸੰ: 2003 ਵਿਚ ਮੁਨੀ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦਾ ਮੁਨੀ ਨਾਂ ਜੈ ਵਿਜੈ ਹੈ। ਆਪ ਹਿੰਦੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਉਰਦੂ, ਫਾਰਸੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਜਾਨਕਾਰ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਵਿਆਖਿਆਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿਧੀ ਸਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਮਦਰਦ ਹਨ। ਗ਼ਰੀਬਾਂ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਨਾਥਾਂ ਦੇ ਆਪ ਮਸੀਹਾ ਹਨ। ਆਪ ਉਚ, ਨੀਚ, ਜਾਤ ਪਾਤ ਅਤੇ ਫਿਰਕਾਪਰਸਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਨ। ਜੈਨ ਸਿਧਾਂਤ ਆਪ ਦੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਧੂ ਬਣੇ ਹਨ। ਮੁਨੀ ਲਾਭ ਵਿਜੈ (ਚਾਚਾ) ਪਨਿਆਸ ਬਲਵੰਤ ਵਿਜੈ (ਭਾਣਜਾ), ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਜੈ (ਭਣੋਈਆ) ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਵੀਨ ਸ੍ਰੀ (ਸਪੁੱਤਰੀ), ਸ ਧਵੀ ਚਿੰਤਾ ਮਣੀ (ਭੈਣ), ਸਾਧਵੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਦਾਨੰਦ (ਭੈਣ) ਸਾਧਵੀ ਚਿਤਰਜਣਮੀ, (ਭਾਣਜੀ) ਸਾਧਵੀ ਲਾਭਸੀ (ਤਾਈ)।

ਆਪ ਦੇ ਦੋ ਚੇਲੇ ਹਨ ਕਣਕ ਵਿਜੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਚੰਦ ਵਿਜੈ।

ਆਪ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜੈਨ ਧਰਮ ਅਤੇ ਮਹਾਵੀਰ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਨਰਮ ਹਨ।

✱

ਗਣੀ ਜਨਕ ਵਿਜੈ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਪ੍ਰਸਿਧ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜਨਕ ਵਿਜੈ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1982 ਜੇਠ 2 ਨੂੰ ਭੜੱਚ ਦੇ ਕੋਲ ਜਬੁਸਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਡਾਗ ਭਾਈ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰਾ ਭੈਣ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਠੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਚਤੁਰ ਵਿਜੈ ਤੋਂ ਸਾਧੂ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਜੈ ਵਲਭ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲ ਆ ਗਏ। ਇਥੇ ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਹਿੰਦੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਵਿਆਕਰਨ, ਆਗਮ, ਕਾਵਯ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

ਆਪ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਸੰਤ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾਨੰਦ ਜੈਨ ਮਹਾਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਵਾਸੀ ਜੈਨ ਸ਼ਵੇਤੰਬਰ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਚੰਗੀ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਹਿੰਦ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਈ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ 600 ਅਜੇਹੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਰੁਧ ਅੰਦੋਲਣ ਚਲਾਇਆ ਜਿਥੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਆਪ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦੇ ਹਨ। 1974 ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਆਪ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕ ਗ੍ਰੰਥ, ਇਕ ਝੰਡਾ ਅਤੇ ਇਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਸਮੁਦਰ ਵਿਜੈ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਆਪ ਦੇ ਬਹੁਤ ਉਪਕਾਰ ਹਨ। ●

ਵਿਦਿਆ-ਪ੍ਰਸਾਰਕ ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਖਜ਼ਾਨ ਚੰਦ ਜੀ

ਆਪ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੇਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਇਕ ਲਖਪਤਿ ਘਰਾਨੇ ਵਿਚ ਸੰ: 1940 ਮਾਘ ਸੁਦੀ 4 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਣੇਸ਼ੀ ਬਾਈ ਸੀ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਰਤੀ ਦੇ ਧਨੀ ਸਨ। ਆਪ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਜੈਨ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਜੈਨ ਮੁਨੀ ਬਣਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ। ਆਪ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਸਾਰਿਕ ਸੁਖ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਜਾਪਦੇ

ਸਨ। ਘਰ ਵਾਲੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਫਸਾਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਆਪ ਅਡੋਲ ਰਹੇ। ਆਪ ਨੇ ਸਾਧੂ ਬਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਚਾਰੀਆ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਧਰਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਆਖਰ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਡਰਾਇਆ, ਧਮਕਾਇਆ ਅਤੇ ਮਾਰ ਕੁਟ ਕੀਤੀ ਪਰ ਆਪ ਨੂੰ ਤੈ ਅਪਣੇ ਆਤਮ-ਕਲਿਆਨ ਦੀ ਫਿਕਰ ਸੀ। ਆਖਰ ਘਰ ਵਾਲੇ ਹਾਰ ਗਏ। ਸੰ: 1960 ਫਗੁਣ ਸੁਦਿ 3 ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਆਪ ਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲੋਂ ਸਾਧੂ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਆਪ ਦੀ ਬੁਧੀ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜੈਨ ਆਗਮਾਂ ਦਾ ਸੂਖਮ ਅਧਿਐਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਆਪ ਅਪਣੇ ਗੁਰੂਦੇਵ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅੱਡ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਪਾਖੰਡ ਵਿਰੁਧ ਸਖਤ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਛੋਕ ਜੈਨ ਭਵਨਾਂ (ਸਥਾਨਕਾਂ) ਦੀ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਨਾ ਪਾਪ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਦੇ 42 ਸਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ। ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕਸ਼ਟਾਂ ਤੇ ਮੁਸ਼ੀਬਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਪਰੰਤੂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਜਾਗਰਿਤੀ ਮਿਲੀ। ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ। ਮਾਸ, ਸ਼ਰਾਬ, ਜੂਆ ਛਡਿਆ। ਆਪ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੈਨ ਭਵਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਤ ਸਨ। ਆਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਨਕਵਾਸੀ ਸਾਧੂ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਆਪ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਪਟਿਆਲਾ, ਅੰਬਾਲਾ, ਰੋਪੜ, ਖਰੜ, ਕਸੂਰ, ਸੁਨਾਮ, ਲਾਹੌਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਰਾਏਕੋਟ, ਮੋਰੰਡਾ, ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ, ਜ਼ੀਰਾ, ਬਰਨਾਲਾ, ਜੋਜੋਂ, ਨਾਭਾ, ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ, ਬੁਢਲਾਡਾ ਬਠਿੰਡਾ, ਮੁਕੇਰੀਆਂ, ਰੋਹਤਾਸ, ਧੂਰੀ, ਮੱਗਾ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ। ਨਾਭਾ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਮਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਪਣੇ ਛੋਟੇ ਬੜੇ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਨ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਫਿਰਕਾਪਰਸਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਨ। ਫੁਆ ਫੂਤ ਅਤੇ ਜਾਤਪਾਤ ਵਿਰੁਧ ਆਪਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ। ਆਪ ਨੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਖੇ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਖੁਲਵਾਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਬੁਢਲਾਡਾ, ਮਾਨਸਾ, ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਵਿਖੇ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਬਠਿੰਡਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਕਸੂਰ, ਲਾਹੌਰ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ, ਜੇਹਲਮ, ਧੂਰੀ, ਮੁਕਤਸਰ, ਮਲੋਟ, ਅਬੋਹਰ, ਗਿਦੜਬਾਹਾ, ਡਬਵਾਲੀ, ਸੰਗਰੀਆ, ਰਣੀਆਂ, ਸਰਸਾ, ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ, ਰੌੜੀ, ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ, ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ, ਖੇਓਵਾਲੀ, ਮੱਗਾ, ਬਰਨਾਲਾ,

ਅੰਬਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਅੰਬਾਲਾ ਛਾਉਣੀ ਵਿਖੇ ਜੈਨ ਸਥਾਨਕ ਬਣੇ, ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜੈਨ ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਸਕੂਲ ਖੋਲੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਆਪ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੋਲੇ ਸਨ ਉਪਾਧਿਆਇ ਸ਼੍ਰੀ ਫੂਲ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, (2) ਆਤਮ ਨਿਧੀ ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਤਿਰਲੋਕ।

ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਸੰ: 2002 ਜੇਠ ਵਦੀ 4 ਨੂੰ ਪਸਰੂਰ ਵਿਖੇ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪਰਮ ਸ੍ਰਯੋਯ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਉਪਾਧਿਆਇ ਸ਼੍ਰਮਣ ਸ਼੍ਰੀ ਫੂਲ ਚੰਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਸ਼ਵੇਤਾਂਬਰ ਜੈਨ ਸਥਾਨਕ ਵਾਸੀ ਸ਼੍ਰਮਣ ਸੰਘ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪੋਤੇ ਚੋਲੇ ਸਨ। ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1969 ਚੇਤਰ ਨੂੰ ਪੰ: ਮੰਗਲਾਨੰਦ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਬਸੰਤ ਕਲੀ ਦੇ ਘਰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਸਿੰਘੜਾ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੀ।

ਆਪ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਖੇਤੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਅਪ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਆਪ ਦੇ ਵੈਰਾਗ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣਿਆ। ਇਕ ਵਾਰ ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ੰਬਰ ਦਾਸ ਨਾਲ ਜੈਨ ਸਾਧੂਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਗਰੂਰ ਆਏ। ਇਥੇ ਆਪ ਸ਼੍ਰੀ ਖਜਾਨ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਆਪ ਅਪਣੇ ਗੁਰੂਦੇਵ ਨ ਲ 8 ਮਹੀਨੇ ਵੈਰਾਗੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਰਹੇ।

ਸੰ: 1987 ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ 12 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਧੂਰੀ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਭਦਲਵੱਡ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੁਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਖਜਾਨਚੰਦ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਧੂ ਦੀਖਿਆ ਦਿਤੀ। ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁਨੀ ਫੂਲਚੰਦ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਆਪ ਮਹਾਨ ਯੋਗੀ, ਧਿਆਨੀ, ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਤਪਸਵੀ ਸਨ। ਸੰ: 1988 ਤੋਂ 2001 ਤਕ ਅਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਰਹੇ। 16 ਸਾਲ 16 ਗਜ਼ ਕਪੜਾ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਕਠੋਰ ਮਰਿਆਦਾ ਨਿਭਾਈ। 5 ਸਾਲ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦਾ ਵਚਨ ਨਿਭਾਇਆ। 2 ਸਾਲ ਦੋ ਰੋਟੀਆਂ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਬਿਤਏ। ਆਪ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜੈਨ ਧਰਮ

ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ। ਸੰ: 2002 ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੋਂ ਜੈਨ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

ਸੰ: 2008 ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੇ ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਸ਼੍ਰਮਣ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬੰਬਈ ਵਿਚ ਛਪਣ ਵਾਲੇ “ਜੈਨ ਸਿੱਧਾਂਤ” ਗ੍ਰੰਥਰਾਜੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਆਪ ਦੇ ਲੇਖ ਛਪਣ ਲੱਗੇ ਜੋ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਆਪ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਯੋਗਨਿਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਦਵੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤੀ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਸੈਲਾਣਾ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ ਸਮਿਅਕ ਦਰਸ਼ਨ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੀ ਕਲਮ ਦੀ ਧਾਕ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਮਾ ਦਿਤੀ। ਸੰ: 2009 ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਘੰਟਾ ਕਾਯੋਤਸਰਗ ਨਾਮਕ ਤਪ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। 5 ਸਾਲ ਸ਼ੀਰਸ਼ ਆਸਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸੰ: 2010 ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਵਾਰਾ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਪਾਕ ਸੂਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਰਮ ਮੀਮਾਂਸਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ।

ਸੰ: 2015 ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕ ਯੋਗੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।

ਸੰ: 2018 ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਚੌਮਾਸਾ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸੀ। ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਬੀਮਾਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਣੀ ਅੰਤਮ ਇੱਛਾ ਜਾਹਿਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, “ਫੂਲ ਚੰਦ ! ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਟੀਕਾ ਕਰਕੇ ਛਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਮਰ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਮੈਂ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੀ ਜੋ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਸੀ ਕਰ ਲਈ। ਬਾਕੀ ਮੈਂ ਅਪਣਾ ਕੰਮ ਤੈਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਕੀਤੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਕੇ ਤੂੰ ਹੀ ਛਪਾਉਣੇ ਹਨ।” ਆਪ ਨੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਕਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਆਪ ਨੇ 2500ਵੇਂ ਨਿਰਵਾਨ ਮਹੋਤਸਵ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਥਾਨਾਂਗ ਸੂਤਰ ਛਪਵਾਇਆ। ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਉਤਰਾਧਿਐਨ (ਭਾਗ 3) ਦਸ਼ਵੈਕਾਲਿਕ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਛਪਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੰ: ਤਿਲਕ ਧਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ।

ਆਪ ਨੇ ਖੁਦ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਉਤਰਾਧਿਐਨ ਸੂਤਰ ਦਾ ਹਿੰਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਆਖਿਆ ਸਮੇਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਸਵਰਗਵਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਛਪ ਸਕਿਆ। ਆਪ ਨੇ 9 ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮ: ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਤਮ-ਰਸ਼ਮੀ ਨਾਂ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਪਤ੍ਰਕਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਖ ਲੇਖ ਆਪ

ਦਾਜੀ । ਇਹ ਪਤਿਕਾ ਪੰ: ਤਿਲਕ ਧਰ ਸ਼ਾਸਤੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮਹਾਨ ਪਤਿਕਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ।

23 ਮਾਰਚ 1974 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਵਰਤਕ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ । ਇਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਮਹਾਨ ਇਕੱਠ ਸੀ । 25ਵੀਂ ਮਹਾਵੀਰ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸੰਯੋਜਿਕਾ ਸਮਿਤੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਾਵੀਰ ਜੈਨ ਸੰਘ, 25ਵੀਂ ਮਹਾਵੀਰ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਰਕ ਰਹੇ ਹਨ । ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਰਣਾ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਬਰਸਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੈਨ ਭਾਸ਼ਨ ਮਾਲਾ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਇਹ ਭਾਸ਼ਨਮਾਲਾ ਜੈਨ ਚੇਅਰ ਦਾ ਅੰਗ ਹੈ । ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੋਰਣਾ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਜੈਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਦਾ ਸੀ । ਆਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਰਾਰ ਜੀ ਡਿਸ ਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸਰਦਾਰੀ ਲਾਲ ਕਪੂਰ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ, ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ । ਅਨੇਕਾਂ ਜੈਨ ਵਿਦਵਾਨ ਆਪ ਕੋਲ ਸ਼੍ਰੀ ਡਾ: ਨਿਵਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਰਮਨ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ: ਮੈਟੇ ਡਾ: ਐਲ. ਐਮ. ਜੋਸ਼ੀ, ਡਾ: ਵੀ ਭੱਟ, (ਪਛਮੀ ਜਰਮਨੀ) ਅਤੇ ਡਾ: ਐਸ. ਐਨ. ਸਿਨਹਾ ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ਹਨ । ਆਪ ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਦੇ ਕਟੜ ਹਾਮੀ ਸਨ । ਸ਼ਵੇਤਾਂਬਰ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਕ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਸਮੁਦਰ ਵਿਜੈ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਆਪ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਧਾਰਨ ਤੇ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ।

ਸੰ 2033 ਵਿਚ ਆਪ ਨੂੰ ਅਚਾਰੀਆ ਆਨੰਦ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਉਪਾਧਿ-ਅ ਇ ਜਿਹਾ ਮਹਾਨ ਪਦ ਦਿੱਤਾ । ਆਪ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਪਦਵੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੌਹ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਨਿਭਾਇਆ । ਆਪ ਮਹਾਨ ਸਿਖਿਅਕ, ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅਤੇ ਜੈਨ ਏਕਤਾ ਦੇ ਹਾਮੀ ਸਨ । 25ਵੀਂ ਨਿਰਵਾਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮੇਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਆਪ ਦੀ ਪ੍ਰੋਰਣਾ ਨਾਲ ਹੋਈ ।

ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਤਨ ਮੁਨੀ ਜੀ ਆਪ ਦੀ ਤਨ ਮਨ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ । ਸ਼੍ਰੀ ਰਤਨ ਮੁਨੀ ਜੀ ਸੈਂਕੜੇ ਮੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੇਵਕ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ । 17 ਜੂਨ 1932 ਨੂੰ ਆਪ ਇਸ ਭੌਤਕ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਵਰਗਪੁਰੀ ਪਧਾਰ ਗਏ । ਆਪ ਦਾ ਦੇਵਲੋਕ ਗਮਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੁਚੇ ਜੈਨ ਸੰਘ ਲਈ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਹੈ ।

ਸਵਾਮੀ ਸ਼੍ਰੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪ ਦਾ ਜਨਮ ਸੰ: 1937 ਅਸੂ ਸੁਦੀ 10 ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਅਤੇ ਸ਼ੀਮਤੀ ਗੰਗਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਪੱਟੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਆਪ ਦੇਕੁਲ 6 ਭਰਾ ਇਕ ਭੈਣ ਸਨ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੇ ਸਾਧਵੀ ਜੀਵਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਜੀ ਵੀ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਿਵਦਿਆਲ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲ ਸਾਧੂ ਬਣ ਗਏ। ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਿਵਦਿਆਲ ਜੀ ਪੂਜ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਗੁਰੂ ਭਰਾ ਸਨ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰਮ ਚੰਦ ਸਨ। ਸਵਾਮੀ ਧਨੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਸੰ: 1952 ਹਾੜ ਸੁਦੀ 5 ਨੂੰ ਦੀਖਿਆ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ।

ਸੰ: 1952 ਤੋਂ 1964 ਤਕ ਆਪ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਭਗਵ ਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਆਪ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ ਆਦਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨ, ਕਵੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗੀ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫੈਲੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਪ੍ਰਤਿ ਸਮਾਜ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿਚਿਆ।

ਆਪ ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਸਨ। ਸੰ: 1970 ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਸੁਸਤਿ ਮਿਡਰ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਸੰ: 1930 ਦੀ ਮਹਾਵੀਰ ਜੈਅੰਤੀ ਨੂੰ ਜੈਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਆਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜਿਨੇਂਦਰ ਗੁਰੂਕੁਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਨੇ ਅਪਣੇ ਚੇਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਅਚਾਰੀਆ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਪੱਟੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਦਿਤਾ।

12-5-62 ਨੂੰ ਆਪ ਦਾ ਸਵਰਗਵਾਸ ਪੰਚਕੂਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ।

★

ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਲਸੀ ਗਣੀ ਜੀ

ਅਣੂਵਰਤ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਅਚਾਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਲਸੀ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣਾ ਧਰਮ ਜੈਨ ਧਰਮ ਤਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਆਪ ਇਕ ਮਹਾਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਸੰਤ ਅਤੇ ਕਵੀ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਰਾਜਸਥਾਨੀ, ਅਪਭਰੰਸ਼ ਦਾ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਆਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਵੀ ਹੈ। ਆਪ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੇਰਾਪੰਥ ਸੰਘ ਦੇ 9ਵੇਂ ਅਚਾਰੀਆ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਬੜੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਇਹ ਪਦ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਤੇਰਾ ਪੰਥ ਸੰਘ ਵਿਚ ਲੋੜ